

Handläggare
Ann Baeza Karlsson
Telefon: 08-50819324**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2025-04-24**Socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag, KS 2025/318. Remiss**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen om förslag till Socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag

Sammanfattning

En ny socialtjänstlag väntas träda i kraft den 1 juli 2025. Den nya lagen kommer att medföra en rad förändringar för stadens socialtjänstverksamheter, inklusive äldreomsorgen.

En av de större förändringarna är att vissa insatser ska kunna erbjudas utan individuell behovsprövning, vilket ska bidra till att socialtjänsten blir mer lätt tillgänglig och förebyggande.

Dokumentationsskyldigheten utvidgas och kommer som huvudregel att gälla också utförandet av insatser utan behovsprövning.

Äldrenämndens förslag till beslut innebär att en omställningsperiod ska gälla mellan 1 juli 2025 och 31 oktober 2026. Under omställningsperioden ska de insatser, som finns med i insatsbilagan kunna erbjudas utan individuell behovsprövning, på samma sätt som i dag. Insatserna ska också under samma period undantas från kravet om dokumentation på individnivå.

Äldrenämnden föreslår att de ska få i uppdrag att tillsammans med stadsdelarna arbeta vidare med att ta fram förslag på vilka insatser som ska erbjudas utan behovsprövning efter omställningsperioden. Pilotprojekt ska bedrivas inom äldrenämnden och stadsdelarna för att pröva nya arbetssätt och för att utvärdera vilka insatser som är lämpliga att tillhandahålla utan individuell behovsprövning på lång sikt.

Förvaltningen ställer sig bakom samtliga av äldrenämndens förslag.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat remissen till ett antal instanser bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 2025-04-29.

Ärendet

En ny socialtjänstlag väntas träda i kraft den 1 juli 2025, förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny lag enligt prop. 2024/25:89. Den nya socialtjänstlagen kommer att innebära en rad förändringar för stadens socialtjänstverksamheter, inklusive äldreomsorgen.

En av de större förändringarna i lagförslaget är att vissa insatser ska kunna erbjudas utan individuell behovsprövning, vilket ska bidra till att socialtjänsten blir mer lätt tillgänglig och förebyggande.

Socialnämnden ges genom lagändringen behörighet att besluta om vilka insatser som är lämpliga att erbjuda utan individuell behovsprövning och om vilka eventuella villkor som ska gälla för varje sådan insats.

För vissa insatser krävs dock även fortsättningsvis en individuell behovsprövning. Det gäller insatser för ekonomiska behov och andra mer omfattande insatser, som räknas upp i lagförslaget. Särskilt boende för äldre hör till de insatser som fortsatt kommer kräva individuell behovsprövning.

Insatser utan individuell behovsprövning kan vara insatser som är öppna för alla, men också insatser som är riktade mot specifika målgrupper eller en viss problematik.

Begreppet öppna insatser finns inte med i den nya socialtjänstlagen. Dokumentationsskyldigheten utvidgas och kommer som huvudregel att gälla även utförandet av insatser utan behovsprövning. Socialnämnden kan om det finns särskilda skäl besluta om vissa undantag från dokumentationsskyldigheten.

Omställningsarbetet inför ny socialtjänstlag har pågått sedan 2024 inom stadens projekt Framtidens socialtjänst – *Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst*.

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen leder gemensamt projektet och samverkar nära med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret. En nära dialog förs också med Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Ett omfattande arbete har gjorts inom projektet för att kartlägga nuläget och påbörja planeringen för den långsiktiga omställningen, som krävs för att nå upp till den nya lagens intentioner.

Kartläggningen som gjorts visar att stadens socialtjänst i nuläget tillhandahåller ett väsentligt antal insatser utan individuell behovsprövning, så kallade öppna insatser. Under omställningsperioden behöver staden kunna fortsätta att erbjuda dessa insatser på ett sätt som är förenligt med nuvarande verksamhet, samtidigt som man utreder hur insatserna ska tillhandahållas framöver.

Den nya dokumentationsskyldigheten för insatser utan individuell behovsprövning kommer också att kräva förberedelser. Vägledande föreskrifter och annat stöd till kommunerna förbereds på nationell nivå och i staden behöver system för dokumentation komma på plats.

För att möjliggöra en smidig övergång till den nya lagstiftningen föreslår äldrenämnden en omställningsperiod från 1 juli 2025 till 31 oktober 2026. Under omställningsperioden ska de insatser, som finns med i insatsbilagan kunna erbjudas utan individuell behovsprövning, på samma sätt som i dag. Insatserna ska också under den perioden undantas från kravet om dokumentation på individnivå.

Äldrenämnden vill därutöver få i uppdrag att tillsammans med stadsdelarna arbeta vidare med att ta fram förslag på vilka insatser som ska erbjudas utan behovsprövning efter omställningsperioden. Pilotprojekt ska bedrivas inom äldrenämnden och stadsdelarna för att pröva och utvärdera vilka insatser som är lämpliga att tillhandahålla utan individuell behovsprövning på lång sikt.

Äldrenämnden ska slutligen rapportera tillbaka till kommunfullmäktige senast den 30 september 2026 med förslag på långsiktiga riktlinjer för dessa insatser.

För att tillhandahållandet av insatser ska bli likställt i staden är det lämpligt att kommunfullmäktige fattar beslut i ärendet.

Förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i proposition 2024/25:89 föreslår äldrenämnden att:

- Socialtjänsten inom stadsdelsnämnderna under en omställningsperiod (1 juli 2025 - 31 oktober 2026) ska få fortsätta tillhandahålla insatserna i bilagan, på det sätt som de ges i dag, utan individuell behovsprövning
- Uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av dessa insatser under omställningsperioden.
- Äldrenämnden ska utreda och föreslå:
 - a) vilka insatser som ska ges utan individuell behovsprövning från 1 november 2026 och

eventuella villkor för dessa,

b) eventuella undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

- Äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra pilotprojekt för att pröva nya insatser som kan ges utan individuell behovsprövning.
- Äldrenämnden ska återrapportera uppdragen till kommunfullmäktige senast 30 september 2026.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen deltar i stadens projekt *Framtidens socialtjänst – Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst*, och har medverkat i arbetet med att ta fram underlag till insatsbilagan *Insatser som Stockholms stads socialtjänst ger utan individuell behovsprövning*.

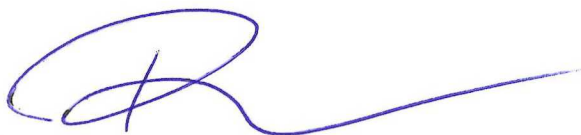
Förvaltningen ser positivt på förslaget om en omställningsperiod för att anpassa berörda verksamheter till den nya socialtjänstlagen. Förvaltningen bedömer att förslagen som läggs fram är nödvändiga för att staden på ett bra sätt ska kunna nå lagens intentioner och bidra till en likvärdig socialtjänst över hela staden.

Förslagen är oberoende av kön, därför finns det inga relevanta jämställdhetsaspekter. Arbetet innebär inga miljö- eller klimatkonsekvenser för förvaltningen.

Förvaltningen ställer sig därmed bakom samtliga av äldrenämndens förslag.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Fredrik Karlsson
Tf. stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande - Socialtjänstens tillhandahållande av insatser i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag
2. Insatsbilaga